

Gyöngyös-curia és telek, a melynek egy részét a templom építése folytán szükséges utczagörbülésre helyül fel kellett használni. A történelmi nevezetességű hely tehát legalább nagyjából meghatározható.

GYÖNGYÖSY LÁSZLÓ.

CASSAI ANDRÁS.

(Magyar unikum 1644-ből.)

1644-ben Bártfán Klósz Jakab nyomdájában egy magyar könyvecske látott napvilágot, melynek főresztét egy az özvegység sanyarú állapotáról szóló prédikáció képezi. Ugy látszik nem sok példányban jelent meg, mert most már unikum, s egyetlen fenmaradt példánya a soproni ág. hitv. evang. liceum könyvtárában van.

Olyan könyv ez, melynek már története még pedig nagy története van, mert olyan névhez is fűződik, mint a milyen Lethenyei Istváné. Ugyanis az a példány, a mely most a liceum könyvtárában van, azelőtt Lethenyei István, a nagynevű csepregi prédikátor és esperes könyvei között foglalt helyet, hová úgy látszik magának a szerzőnek ajándékából került. Lethenyeinél nem pihent sokáig a könyvecske, mert 1648-ban már Révai Zsófia grófnőnek, az akkor már elhunyt gróf Erdődi Bálint özvegyének ajándékozta. A könyvecske történetének ezt az adatát a könyv első lapja őrizte meg számunkra, hol Lethenyei kezeirásával találjuk a következő sorokat:

»Az Nemzetes, Tekéntetes és Nāgos
Groff Revai Sophia Aszszonnak,
a nehai Groff Erdődi Balint-
nenak, meghagyot Özvegyének
mint Kegyes Patrona Aszszonyá-
nak; Ezt az Özvegységnek sa-
nyarú állapotjárul írot köny-
vecskét adta és ajándékozta
Lethenyei ISTVAN Kúszóghí
Magyar Praedicator és Señor,
szywbéli jó akarattal és Isteni
áldással die 20 Septembris
Anno Christi 1648.*

Lethenyei István a hazai protestáns irodalom egyik legnagyobb alakja. Csepregi evang. lelkész volt, de 1643-ban Nádasdi Ferencz áttérésekor elhagyta Csepreget és engedett a kőszegiek hívásának. Halála évét eddig 1647-re tették, de ez az adat, a mit sajátkezűleg írt a könyvecskebe, mutatja, hogy 1648 szeptember havában még élt mint kőszegi prédikátor. — Révai Zsófia tulajdonában 1652-ig maradt a könyvecske, ekkor átadta olyannak, kinek úgy látszik inkább volt szüksége vigasztalásra, mint neki már akkor. Átadja a könyvet Horváth Katalinnak a következő ajánlás kíséretében, a mit sajátkezűleg írt a könyvecskének ugyancsak első lapjára:

»En Revai Sophia attam
a Nemes Horvath Kata
Aszonnak szűbéli akaratal
15 Juli 1652.«

Hogy azután Horváth Katalin tulajdonából mily úton és miféle kezeken át került a soproni év. liceum könyvtárába, azt már nem tudjuk. Azonban most ott van és az Le szekrényben 495. szám alatt foglal helyet.

Meglehetősen rossz állapotban megmaradt könyv, melynek fedőlapját és a kötést molyok rágták keresztül-kasul. Fedele kutyabőről készült s valami régi írás nyoma látszik rajta, de ez a fedőlap annyira kopott, hogy még az sem állapítható meg, hogy milyen nyelven volt írva az a szöveg, a mi egyszer volt rajta, mert most már egymással összefüggő 2 betűt is alig találni a fedőlap régi írásából. A mi azonban magát a tulajdonképeni könyvet illeti, az teljesen hiánytalanul maradt ránk és betűiben még az XVI. századbeli magyar nyomdatermékeket követi. Kötése nem valami erős, mert csak két bőszelet tartotta össze a fedőlapot a tulajdonképeni könyvvel, de most a fedőlap már levált és látni engedi azon részeit, a melyekből a bekötés alkalmával készítették, hogy bizonyos keménységet kapjon. Ezek íráspróbák magyar, latin és német nyelven, és egy Lethenyei, névszerint Paulus Lethenyei próbálgatásainak eredményei. És ebből következik az, hogy Lethenyei István köttette, vagy kötötte kutyabőrbe a könyvet és pedig valószínűleg akkor, mikor Révai Zsófiának ajándékozta.

A könyv szerzője Cassai András ujfalu reform. prédikátor. Cassai 2 művel szerepel a magyar irodalom történetében. Egyik műve, mely ma ma mint ún. unikum, a »Centuria Questionum duabus minus, de gratiosa servatoris nostri passione«, mely kettő-hián száz kérdést és feleletet foglal magában Krisztusnak kinszenvedéséről, mely ugyancsak 1644-ben jelent meg, de csak 1644 szeptember elsején írta, míg a másik könyvet, a melyet részletesebben akarok ismertetni s a mely ugyancsak 1644-ben jelent meg, 1643-ban írta. Ebből az volna következtethető, hogy az özvegségnek sanyarú állapotáról szóló prédikáció előbb jelent volna meg, mint Cassai előbb említett másik műve.

Van a soproni év. liceum könyvtárában egy kézirat, mely Hrabovszky György kézíratai között foglal helyet. A kézirat címe a következő:

»Auctorum et Scriptorum Hungariae praecipuorum Catalogus Alphabeticus diareisis sumtuosis iisque periculosissimis itinerebus ab anno MDCCXXVI—MDCCXLV collectus studio indefesso M. R. G. H.« Ez Rotarides Mihály egy kéziratának másolata, melynek eredetijét Rotarides kezdte meg, halálától pedig 1756-ig úgy látszik az folytatta munkáját, a kit a kézirat G. H. kezdőbetűkkel jelöl. Ezt a kéziratot, mely a cím szerint a magyar irodalom legnevezetesebb íróit, valójában pedig csaknem minden akkor ismert magyar író felsorol, kik 1517—1756-ig éltek és működtek, egy ismeretlen valaki 1787-ben Wittenbergben másolta le az eredetiről. Cassai Andrásról a következőket találjuk benne:

»Cassai András ed. Centuria Questionum de Passione. Bartfel. 1626. Hungariae, idem Pastor Ujfalv. ed. Vigasztalással tellyes prédikáció az özvegyeknek sanyarú állapotjáról ib. 1644. 8.« Tehát e szerint nem 1644-ben jelent volna meg Cassai első műve, hanem 1626-ban. Ez azonban nem áll.

Az özvegyesség sanyarú állapotáról szóló prédikációt, a melyről most részletesebben akarok szólni, ajánló levelének tanúsága szerint 1643-ban írta Cassai, ott mondja: »Irtam Ujfaluban Simon Iudas Innepe Napján, úgy mint Octobernek huszon nyolczadikabá. 1643.« Ekkor írta és az erre következő 1644-iki évben jelent meg a következő címlappal:

Vigasztalással Tellyes Praedicatio Az Özvegyességnek sanyaru állapattyaról, melyben Meg-Tanulhattyak Az Özvegyek; kivel és miben bízathattyak magokat: Es mit cselekedet az Ur Isten gyakorta azokban, és ma is mit akar cselekedni, végére mehetnek. Irattatot Cassai Andras Ujfaluy Ecclesiának Praedicátora által. Anno M. DC. XLIIII. Nyomtatottot Bártphan Klósz Jakab által.

Ez a címlap csak épen arról szól, a mi a könyv főrésztét foglalja el, pedig a prédikáczióon kívül egyéb is foglaltatik benne. De legfontosabb része természetesen a prédikáció, melyet elsősorban általa ismert prédikátorok özvegyeinek ajánlt, másodsorban pedig az özvegyeknek általában. A prédikációt ugyanis egy ajánló levél előzi meg, mely a könyvet öt tisztelendő özvegynek ajánlja, u. m. Nagy-Rosaly Kun Annának, Tárkány István özvegyének, Monaki Zsófiának, Tatai György özvegyének, Mutnoky Annának¹ az öregbik Alvinczi Péter özvegyének, Koriát Katának, Fuló Miklós özvegyének és Konczsik Annának Cassai György özvegyének.

Nekik mondja el az ajánló levélben, hogy hogyan támadt benne az a gondolat, hogy az özvegyeségről prédikációt írjon. Láta, hogy az embereket különféle baj és nyomorúság éri s arra jutott, hogy ilyen nagy baj, sőt a legnagyobbak közül való, ha egy asszony özvegyi sorsra jut. Mert az asszony feje a férj, az özvegy pedig fő nélkül való test. Ezen állapot tarthatatlanságát egy versikével illusztrálja:

»Ha az fő el esik,
hova lesznek a' tagok?
Az fő-nélkül semmik:
mind el-hervadnak azok:
Hát én szegény fejem medgyek?
nagy Ur Isten ki Fejem-nélkül élek.«

De nem elégszik meg avval, hogy egyszerűen kimondja, hogy az özvegy sorsa szomorú, hanem részletezi okait és állításainak bizonyítására szentírásbeli helyeket idéz, különben rendes módszere az, hogy állításainak bizonyítására a lapok szélén pontosan megjelöli az illető szentírásbeli helyet, hol állításának magyarázata található. Célját is

¹ V. ö. a 369. lappal.

tisztázza ugyancsak az ajánló levélben, mikor azt mondja: »Tudgyák pedig. Kegyelmetek magokat mivel vigasztalni és idejében avagy csak ez Kegyelmetek kedveért s nevek alatt írot rövid Praedikatiócskammal,« Tehát azért írta, hogy legyen, a mivel vigasztalhassák magukat, a mikor baj éri őket, de figyelmezteti őket, hogy gyakran forduljanak az Istenhez, ki nekik különösen kedves atyjuk, a mit bizonyít a könyvecske jellegéje, mely Syrach 35. V. fejezetéből van véve s a címlap belső felén foglal helyet. Ugyanezen gondolatot fejezi ki, csakhogy részletesen fejt ki a Szép-vigasztalással Tellyes Predikatio, mely a könyvnek címét adja s ennél fogva is főrészét képezi, habár terjedelemben alig haladja meg a könyv többi részeit együttvéve.

A prédikáció alapját a Psalm. LXVIII. képezi, mely következőképen hangzik: »Enekellyetek az Istennek és örvendgyetek ő előtte, ki az Arváknak Attya és az özvegyeknek őrizője.« Ezen textuson építi fel prédikációját, melyet önkényesen 3 részre tagol: »Az elsőben szólok: Micsoda az Eözvegy? Az Másodikban megmutatom: Mely erős szemmel vigyázot az Isten mindenkoron az Eözvegyekre, és keményen fenyegetőt, az őket háborgatók ellen. Az Harmadikban illetem: Minemű csudákat cselekedet Isten a' Kegyes Eözvegyek által.« Ha e három részt csak egy kissé akarjuk részletezni, a következőket mondhatjuk:

Az első részben 20 soros meghatározásban állapítja meg az özvegy fogalmát és Pál apostolnak Timotheushoz írt levele alapján ő is két-féle m. p. vén és ifju özvegyasszonyt különböztet meg. A kettő között igen nagy különbség van, de kötelességük egyforma: Gyakran forduljanak imádsággal Istenhez. A második részben 15, a szentatyáktól és az apostoloktól vett idézetben mutatja be, hogy milyen nagy tiszteletben állottak az özvegyek Isten és az emberek előtt. A harmadik részben pedig, hogy az özvegyek öntudatát emelje, azon csodákat tárgyalja, melyeket Isten özvegyek által cselekedett. Példáit természetesen itt is a bib. ból veszi, de merít egyéb szent iratokból is. Érdekes, hogy ez a prote. nns prédikátor a biblia és a szent iratok özvegyasszonyai közé egy magyar özvegyasszonyt, egy magyar szentet is felvesz. Így került a csodatevő özvegyek sorába magyarországi Szent Erzsébet. Ez a jelenleg olyan érdekes, hogy érdemes szórul-szóra idézni azt, a mit Cassai említésre méltónak tart Szent Erzsébetről: »Szent Erzsébet minemű jószágos cselekedeteckel tündöklő Eözvegy Asszony volt, mert noha ő méltóságos Magyar király nemzetsegből — való vala, mind-azáltal edes férjének Duringiai és Hessei Groff Ludvignek halála után, Jerusalemi uttyában Apuliának Ortrand nevű városában, kegyesen lelkét Istennek adván meghala, sok szerencsetlenségeket és nyomoruságokat szenyvedvén.« Evvel végzi prédikációja harmadik részének tárgyalását, melyet azon igérettel fejez be az 58-ik oldalon, hogy az Ur igazságos bírájuk lesz és földi nyomoruságukban megsegíti őket, ha figyelmeztetéseit eszükbe veszik. Az 58-ik oldaltól kezdve két imádság követi a prédikációt: »Elhagyattatot Eözvegynek imádságai« czímen, melyek szintén a könyvecske főgondolatához alkalmazkodnak.

De úgy a prédikációnál, mint imádságainál fontosabbak Cassai

András költeményes szerzeményei,¹ melyek Poetika Elaboratio Authoris cím alatt ugyancsak e könyvecskében maradtak ránk és a 61-ik oldal-tól a könyv végéig, azaz a 72-ik oldalig terjednek. Ez a néhány, szám-szerint 6 költemény teszi Cassai munkásságának legértékesebb alkotásait. Költeménynyé alakítja át az 54-ik Zsoltárt, hogy az özvegyeknek és egyéb nyomorgóknak buzgó fohászkodást nyújtson. Két himnust ír a szent háromságra, melyek közül az elsőt a szent háromság első szemé-lyéhez intézi, a második pedig boldog házasságért könyörög. Versben ír meg egy reggeli hálaadó éneket és könyörgést, továbbá egy estéli hálaadó éneket és könyörgést. Legköltőibb közülök a gyűjteményben az utolsó, a 148-ik zsoltár költői magyarázatának versebe való öntése.

Cassai egyes lírikus és valóban költői lélek volt. Nem lehet tagadni, hogy költeményeiben gyakran emelkedik a hang az óda magas szárnyalásáig, de mégis összehasonlíthatatlanul a többiek fölé emelkedik: »A száz Negyven-nyolczadik Soltárnak Magyarázattya«, mely a magyar protestáns vallásos líra egyik legügyesebb alkotása. Ugyanazon gondolatot fejezi ki, a mit másfél század mulva Berzsenyi Dániel a »Fohászko-dás«ban természetesen sokkal nagyobb erővel és költőiességgel fejezett ki.

Megérdemlik ezek a költemények, hogy a kétszázados mellőzés után újból napvilágot lássanak.

Az ötven negyedik Soltárból, buzgó fohászkodására az Özvegyeknek és egyéb nyomorgóknak.

Az te nagy nevedért tarcs meg én Istenem,
Győzhetetlen erőddel ály boszszút érettem
Hallgasd meg már sok imádságomat Uram énnékem,
Ne felekezzeél tellyességgel így-el én felőlem,
Bizonyios reményesegem, segély most ideje, légy jelen nékem.
Én réám mert most nagy sokan fel-támadtak,
Olyanok kik veled semmit nem gondolnak,
S kergetik lelkemet, mert szörnyű halálomra járnak
Én peng segítésgül csak téged egyedül várlak
Im máydán el-fogyatnak ha el-hac és torkokban vécz azoknak.
De élfemet Uram te támogatod
Búval bővűit lelkemet meg vigasztalod,
Ellenségemnek az kölcsönt te bővön meg meg-adod,
Igazságoddal az álnok sziveket-is meg-rontod,
S nyilván meg-bizonyítod hogy segélli az hú embert job karod.
Teneked actor hálát adok örömmel,
Áldozom szívem szerént szép dicsírettel,
A' te felséges nagy nevedet áldván tisztelettel
Te előttd ügyemben jární akarok bátor szívet,
Dicsírlek énekekel irigým veszteketi megh-látom meg két szememmel.
Amen.

Hymnus Ad S. Sanctam Trinitatem.

Az Szent Háromságnak első személye
Mindez széles világnak teremptője,
Atya Isten dicsüsséges felsége,
Tekincs réám ály el-veszett szegényre.

¹ Az 1., 2., 3. és 6. ének Balassáé. Nagyobb változtatás csak a 3. ének 11. 12. során történt. Szerk.

Állas és vehes ki Uram a' sok (vészből),
 Viselj gondot Uram te Árvád feől,
 Ne szakadgyak el tőled Istenemtől,
 Segély, hozzád kiáltok csak egyedül.
 Vesztesz fejemnek mert oly állapattya,
 Mint hajónak kit elveszt tenger habja,
 Nincs senki vezére kormány-tartója,
 A' sok vész között csak az Isten ójja.
 Remélvén mindeniknél életem,
 Látván vesztem örül sok ellenségem,
Csudálván fejeckel csufolnak engem.
 Barátim is mind idegenek tülem
 Gondod nincs réám, mert minden azt tudgya
 Hogy eddig-is éltem ki ki csudálya,
 Mondván, ennek mint vagyom dőtga,
Lehetetlen, hogy senki ki-szabadicsa.
 De mindennyi sok háboruságokban-is,
 Érzi Ielkem, hogy remétség kívül-is
 Csudaképpen meg ki mentesz végre-is,
 Noha nem látom most egy csöp módgyát-is.
 Azért a' Ielkem érzette sok jódat,
Ne hallogasd meg-szabadulásomat,
 Mert ha-el-veszek-is Uram mi hasznod,
 Azzal ugyan nem öregbül hatalmad.
 De ha meg-mentesz ez jók következnek,
 Edgyik ez, hogy mind holtomig dicsirlek,
 Másik meg az, hogy azok is meg-ternek,
 Kik segedelmedről kétségben esnek
 Terjeszd (hát) fényes orczadnak világát,
 Szárazd azzal szemeim (nedves) völtát
 Mert csak te fényed siralmat szárazzthat,
 Búbúl mindent mentesz s-jóra fordítasz.
 Nabugodonozort hét esztendejére,
 Vévéd ismét királyi fölségre,
 Meg-szántván szemedet vetéd szegényre,
 Azért tekincs réám-is ily veszetre.
 Kiért velem edgyüt földi kerektség,
 Dicsirjen téged oh mennyei nagy fölség,
 Veszendőknek ki vagy igazi segítség,
 Dücsüsségeddel (rákva) mind föld s-mind Egh.

Ugyanazon tellyes Szent Háromsághoz az boldog házassáért.

Az Szent Háromságnak harmadik személye,
 Szerelem Istene szerént gerjesztője,
 Az jó házasságnak ki vagy bölcs szerzője
 Szívek szentelője.

Szent Lélek Ur Isten ki jókat ontasz,
 Meg-keserédteket örömmel látogacz,
 Félelmes szíveket bátorsággal áldasz,
 Siralmast vigasztalsz.

Régi Szentek házasságát te szerzőtted,
 Az én szívemet-is csak te ébregessed,
 Hordozzad kedvedből és meg-is szentellyed,
 Tüzedben égessed.

Könyörgök néked, hogy szentely-meg engem
 Tulaydon templomod hogy lehessen Ielkem,
 Förtellem nélkül tisztá legyen életem,
 Lakozzál én bennem.

S-ad meg azt-is társul énnékem boldogul,
Az kit tölled kérek, mint én Uramtúl,
Hadd vehessek búcsút már büneimtől,
Legyek vig ezentül.

Aldgy-meg mindeninküket igaz szerelemmel
Eörök egészséggel Isteni félelemmel
Kétség és versengés közzülünk veszszén el,
Éllyünk csendes szível.

Te Reguláid szerint hogy élyen jól élvén,
Hozzánk tartozóckal imádkyuk dicsírvén,
Téged vigasztaló Szent Lélek Istennel,
Mind öröcké, Amen.

Reggeli Hála-adás és Könyörgés.

Hálát adok Uram a-te jó-voltodért,
S ez elmúlt éyjel-is réám viselt gondodért,
Kiben szent óltalmad minden felől ugy ért,
Hogy semmi ártatlan személyemhez nem tért.

Éep egészségemre hoztad fel a' Napot,
Rajtam martalékokat ördög nem kaphatot,
Noha veszélyemre sokat ólálkodot,
Gondviselésedben de ő meg-akadot.

Terjezd-ki lelkemre Lelkednek világát,
Hallhassák füleim szent Igédnek hangját,
Szívemről ircsák-le tévelygések gazzát,
Igéd értelmének vegye az igazát.

Józan mértékletes testi táplálást adgy,
Lelki kenyérből-is éhezővé ne hadgy,
Ellenségem ellen ügyemben ki-támadgy,
Vehessék eszekben hogy óltalmam te vagy.

Adgy az elégségben elégséget vennem,
És az elégséget adgyad-is ismérnem,
Ki élvén ne-is hadgy telhetetlenkednem,
Szorgalmatoskodó kapdozóvá lennem.

Gyarló és halandó életemet gyámolicsd,
S-meg-rettent lelkemet kedvedből bátoricsd,
Minden jóra peng rest elmémet ébricsd,
S-balra tért vóltomat job-kéz felé téricsd.

Igy vártassad velem a' Nap nyugodalmát,
Ki végezze raytam áldással forgását,
Én könyörgésemnek hald-meg kívánságát,
És azoknak velem éresztessed hasznát.

Kiért dicsirettel hogy áldgyam nevedet,
Igyekezetemhez add segedelmedet,
Viseld felettem-is vezérlő kezedet,
Zárhassam jó véggel bé az jó kezdetet.

Amen.

Estvéli Hála-adás és Könyörgés.

Mi kegyelmes Atyánk tégedet dicsérünk,
Hogy nap Estvéjét engatted megérnünk,
Bocsásd-megh kegyesen vétkeinket nékünk,
Tudva, tudatlanul kiket cselekedtünk.

Mint a' Napnak fenyét Éy el-enyészttette,
Világát föld-alá nyugovással vitte,
Bűnünket előtted ugy emészte élte.
Büntetést, vádolást ne vegyünk érette.

Adgyon kegyelemre az csak néked okot,
A' ki mi képünkben szenyvedett kénokat,
És meg-engesztelte a' te haragodat,
Mind bé-pecsételvén az áldozatokat.

Ugy lelki mind testi nyugalommal áldgy,
A' te itileted ellenünk legyen lágy,
Hiszszük, hogy világod setétségben nem hágy,
S-nem vét párnát aláink, pokolbéli tűz ágy.

Maradgy Uram velünk mert el-setétedet,
Szükségünk vagyón rád, terjezd ki fényedet.
Zárd áklódban azt-is, az ki el-tévedet,
Csak te jártadhatod velünk ösvényedet.

Fedez-bé bennünket, szárnyad árnyékával,
Ne telhessék ördög töllünk mint praedával,
Vallyon gyalázatot sok praktikállásával,
Födöztessed Tóbiás-úti Angyalával.

Szabadics minket meg minden ellenségtől,
Eyjeli szörnü rettenetességtől,
Ne sebesítse-k lelkünk-is kétségűl,
S-testünk se bántassék sullyos betegségtől.

Szent akarotodnak terjedgyen ránk árja,
Virratát hogy szivünk vig örömmel várja,
Ki már álomra szemét húnnya, zárja,
S reggel szent nevedet száink dicsírje, áldgya. Amen.

A száz Negyven-nyólczadik Sóltárnak Magyarázattya.

Mennyei seregek bóldog tiszta lelkek,
Emberi nemzetre kik az Egből néztek,
Az Urat öröckön ti mind dicsíjétek.

Angyalok az Urnak követi kik vadtok,
Szent széki előt mind környül álljátok,
Eöröckön az Urat felmagasztalljátok.

Fényes nap-világa e' világ fáklýja,
Szép Hóld ő lámpása, Egek sok csillaga
Az Urnak szent nevét mind öröckön áldgya.

Tüzes hatalommal forgó ti nagy Egek,
S-avagy tengereckel edgyüt minden vizek,
Eörök dicsérettel őtet tisztellyétek.

Mert csak ő egyedül minden teremptője,
Mindent bir valamit magában rendeje,
Megmarad mindenek ellen szerzése.

Földnek keregségén minden állatockal,
Vizben uszó halak tengeri csudáckal,
Az Urat öröckön áldgyátok szótockal.

Tenger mély ösvénye, menydörgés, villámlás
Kő-esső, hó, szél-vész és háboru csattagás,
Télben nyárban-is felyhő sok havas.

Szép halmok, szöld aggal ékesült fák, dombok,
Kik külömb-külömbféle sok gyümölcsöt hoztok,
S füvek kik gyönyörű szaggal illatoztok,

Sok színben öltöző tündöklő virágok,
Erdők, berkecskében, vadak ti kik laktok,
Eöröckön-az-Urnak nevét kiálcátok.

Gyikok, kigyók földön lakó sok állattal,
Sőt az madarak is külömb külömb szóckal,
Eöröckön az Urat dicsírvén hangasággal.

Világ Fejedelmi, Urak és fő népek,
Kik kősséggel birtok néki törvényt tésztek,
Eöröckön az Urat áldgyátok s-fellyétek.

Együgyü gyermekek, kegyesek szép szüzek,
Kesergő sok özvegyek, böcsületes vének,
Dicsiretet tegyenek az Ur szent nevének.

Mert ő az a' kinek hatalmában az Ég,
Néki enged Tenger, meny-s föld kerekseg,
Segelli mint Óvét mennyei ő felség.

Ezt azért ti hívek Urak szent serege,
Kik leg-inkáb vadtok az ő szerelmébe,
Eöröckön szent nevét dicsirjétek Menybe
Amen.

BOTHÁR DÁNIEL.

CASSAI ANDRÁS ÉLETÉHEZ.

1634.

Amplissime, consultissime Domine nec non musarum piarum Maecenas, summa reverentia praeveniunde salute et servitiorum meorum humilium commendatione praemissa.

Isten minden jókkal, jó egészséggel áldja meg Uraságotat minden Uraságodhoz tartozókkal egyetemben boldogságosan.

Nemzetes és kegyes Patronus Uram. Die ipso divi Georgii proxime praeterlapsi kijöven Graeczból az Hagymási ifjakkal, András János uram ő Kegyelme Sopronban megadá énnekem az Uraságod böcsületes levelét, melyben miről certioráljon Kegyelmed engem, bőségesen megértettem. Nemzetes Uram az többi között mind az én nyomorult hazám állapotjáról értett Uraságod, mostan mi karban léssen s mind egyebekről is kegyesen tudósít, hogy tudniillik, ha nagyobb káromat nem akarom vallani, egyszer immár vagy magam alá mennék, vagy rendes véggel idején felőle disponáljak. Nem kicsiny gondviseletlenség ugyan tőlem ez Nemzetes Uram Patronusom, hogy miattam így haladott az dolog, mások szolgálatjára ekkoráig figyelmeztvén, de megyek, ha ez említett ifjak mellett való kötelességem is, nekem tisztességemre ez mai napiglan volt és szolgált kedvem szerint. De mivel immár Istennek hírével haza hoztam őket az graeci collegiumból, kitelvén esztendejek ebben, nem reménylem, hogy tovább immár mellettek töltsen időmet! hála Istennek őket szárnyokra, továsokra eresztettem és az ott benn való sárból is fer-tezés nélkül kihoztam mind ennyi háborus fellegekben is. Jóllehet azért, ha az mostani ujabban fellobbant s zürzavarban egyveledett idő engedte volna, még talán két esztendeig is édes szülei tovább benne tanulni szenvedték volna. Így immár az én szerencsémre az idő úgy hozta magával, Nemzetes Uram, én is a következő pünkösd után Isten egészségemet adván és jó szerencsét, haza felé eredek s Uraságotok közzé mentől hamarabb lehet sietvén sietek. Adja az magasságbeli Isten Uraságotokat kedves jó egészségben láthassam, szívem szerint kívánom; Az nemes